

СУБ'ЄКТИ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

ENTITIES OF INTERNATIONAL COOPERATION IN CRIMINAL PROCEEDINGS

Бекетов О.О., старший партнер, адвокат

Адвокатське об'єднання «Етерна Ло»

Стаття присвячена дослідженню суб'єктного складу – органів, уповноважених законодавством України на здійснення міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні. Визначено, що окрім державних структур у напрямку міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні важливе місце займають міжнародні та міжурядові організації (ООН, СНД тощо).

Окремі міжнародні та міжурядові організації спеціально створені для вирішення завдань ефективної боротьби із такою злочинністю (Інтерпол, Європол, OLAF). При організації міжнародного співробітництва у сфері кримінального провадження у справах про злочини економічної спрямованості OLAF та його посадові особи у відповідних випадках можуть бути учасниками такого співробітництва у кримінальних провадженнях, що розслідуються в Україні. Європол та його посадові особи, поряд з реалізацією встановлених повноважень у сфері інформаційної підтримки боротьби зі злочинністю в державах-членах ЄС, наразі наділені певними повноваженнями й у процесуальній сфері, як мінімум на початковій стадії розслідувань, а також при їх проведенні. Дані обставини визначають можливість їхньої участі у міжнародному співробітництві у сфері кримінального провадження, в т.ч. за участю України. Євроюст наділений рядом процесуальних повноважень, зокрема: а) щодо порушення кримінальних розслідувань за фактами злочинів, які посягають на фінансові інтереси ЄС; б) щодо координації таких розслідувань та кримінальних переслідувань; в) щодо проведення спеціальних розслідувань, результати яких можуть використовуватись у кримінальному судочинстві; г) щодо посилення судового співробітництва.

Визначено, що суб'єктами міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні є компетентні органи держав, а також міжнародні правоохоронні організації (їх органи чи установи), які відповідно до положень міжнародних договорів, міжвідомчих міжнародних договорів України, кримінального процесуального кодексу України та законів України уповноважені здійснювати кримінальне провадження в межах своїх повноважень.

Ключові слова: суб'єкти міжнародного співробітництва, кримінальне провадження, Інтерпол, Європол, OLAF, взаємна правова допомога.

The article is devoted to the study of the subject composition - bodies authorized by the legislation of Ukraine to implement international cooperation in criminal proceedings. It is determined that in addition to state structures, international and intergovernmental organizations (UN, CIS, etc.) occupy an important place in the direction of international cooperation in criminal proceedings.

Certain international and intergovernmental organizations have been specifically created to address the challenges of effectively combating such crime (Interpol, Europol, OLAF). When organizing international cooperation in the field of criminal proceedings in cases of economic crimes, OLAF and its officials, in appropriate cases, may be participants in such cooperation in criminal proceedings being investigated in Ukraine. Europol and its officials, along with the implementation of established powers in the field of information support for the fight against crime in the EU Member States, are currently vested with certain powers in the procedural sphere, at least at the initial stage of investigations, as well as during their conduct. These circumstances determine the possibility of their participation in international cooperation in the field of criminal proceedings, including with the participation of Ukraine. Eurojust is vested with a number of procedural powers, including: a) to initiate criminal investigations into crimes affecting the EU's financial interests; b) to coordinate such investigations and prosecutions; c) to conduct special investigations, the results of which may be used in criminal proceedings; d) to strengthen judicial cooperation.

It is determined that the subjects of international cooperation in criminal proceedings are the competent authorities of states, as well as international law enforcement organizations (their branches or institutions), which, in accordance with the provisions of international treaties, interdepartmental international treaties of Ukraine, the Criminal Procedure Code of Ukraine and the laws of Ukraine, are authorized to conduct criminal proceedings within the limits of their powers.

Key words: subjects of international cooperation, criminal proceedings, Interpol, Europol, OLAF, mutual legal assistance.

Вступ. Чинним КПК України до суб'єктів, уповноважених здійснювати міжнародне співробітництво у кримінальному провадженні віднесено: запитуюча сторона – держава, компетентний орган якої звертається із запитом, або міжнародна судова установа (п. 4 ч.1 ст. 541 КПК України); запитувана сторона – держава, до компетентного органу якої направляється запит (п. 5 ч.1 ст. 541 КПК України); уповноважений (центральний) орган – орган, уповноважений від імені держави розглянути запит компетентного органу іншої держави або міжнародної судової установи і вжити заходів з метою його виконання чи направити до іншої держави запит компетентного органу про надання міжнародної правової допомоги (п. 6 ч.1 ст. 541 КПК України); компетентний орган – орган, що здійснює кримінальне провадження, який звертається із запитом згідно з цим розділом або який забезпечує виконання запиту про надання міжнародної правової допомоги (п. 7 ч.1 ст. 541 КПК України) [1]. Відповідно до ст. 545 КПК України центральними органами України в галузі міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні є: 1) Офіс Генерального прокурора, який звертається із запитом про міжнародну правову допомогу у кримінальному провадженні під час досудового

розслідування та розглядає відповідні запити іноземних компетентних органів; 2) Національне антикорупційне бюро України, яке звертається із запитом про міжнародну правову допомогу у кримінальному провадженні під час досудового розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до його підслідності, та яке у таких випадках здійснює функції центрального органу України; 3) Міністерство юстиції України – звертається із запитом судів про міжнародну правову допомогу у кримінальному провадженні під час судового провадження та розглядає відповідні запити судів іноземних держав [1]. Проте, системний аналіз кримінального процесуального законодавства та чинних міжнародних договорів та інших міжнародних документів у сфері міжнародного співробітництва під час кримінального провадження свідчить про те, що міжнародне співробітництво у кримінальному провадженні може здійснюватись як центральними органами, так і безпосередньо компетентними (правоохоронними органами), які здійснюють досудове розслідування.

Огляд останніх досліджень. Загальні теоретико-практичні питання міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні досліджено в роботах: А.Антонюк, Н.М. Ахтирської, І.В. Гловюк, С.М. Блажів-

ського, О.В.Буткевича, О.В. Ведро, О. І. Виноградової, Ю. В. Гуцуляка, Н.І.Клименко, О. І. Коваль, М.П. Климчук, І.М. Козьякова, В. В. Косова, О.Ю.Костюченко, І.В. Лещукової, В.В. Лисенка, В.В. Максименко, С.С.Мірошніченка, В.В. Мухіна, О. А. Осауленко, Д.П. Пишменного, О.В.Приходька, О.В. Сапіна, А.П. Слободяна, В.В. Сухонос, С.А. Сороки, Ю. В. Терещенка, Г.М. Степанової, Ю.М. Черноус, В.М. Юрчишина, та інших. У яких авторами висвітлено як основні питання міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні, так і пов'язані з дослідженням окремої його форми – міжнародної правової допомоги під час проведення процесуальних дій.

Мета статті полягає у дослідженні суб'єктного складу – органів, уповноважених законодавством України на здійснення міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні.

У науковій літературі до кола суб'єктів, уповноважених здійснювати міжнародне співробітництво у кримінальному провадженні відносять держави, правоохоронні органи яких співпрацюють між собою [2, с.194]. Інші автори вказують, що на теперішній час склалась визначена система міжнародних організацій, а також національних органів, які здійснюють міжнародне співробітництво в галузі боротьби зі злочинністю. Так, в залежності від суб'єктів міжнародне співробітництво щодо запобігання та протидії транснаціональній злочинності поділяється на: 1) співробітництво між державами (включаючи держави, що мають спільні кордони та що їх не мають); 2) співробітництво між державами та міжнародними організаціями; 3) співробітництво між міжнародними організаціями (включаючи можливість співробітництва як з міжнародними міжурядовими організаціями, так і міжнародними неурядовими) [3, с. 92].

Окрім державних структур у напрямку міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні важливе місце займають міжнародні та міжурядові організації (ООН, СНД, тощо). Окремі міжнародні та міжурядові організації спеціально створені для вирішення завдань ефективної боротьби із такою злочинністю (Інтерпол, Європол, OLAF) [3, с.139]. Як зазначає, Р.А.Климкевич за час існування Європейського Союзу ним було створено відповідні органи та установи, що сприяють процесу реалізації спільної політики безпеки в ЄС. До таких органів належать: Європол, який функціонує для координації національних поліцейських органів у межах міжнародного співробітництва щодо запобігання вчиненню злочинів та для підвищення ефективності розслідування; Євроуст, основним завданням якого є координація органів досудового розслідування та співпраця між компетентними органами держав-членів ЄС шляхом сприяння виконанню міжнародної правової допомоги. Також варто відзначити створення Європейської Прокуратури, до функцій якої належить переважно переслідування осіб, що посягають на фінансові, бюджетні інтереси Євросоюзу. Окремим органом, відповідальним за координацію діяльності держав Союзу для боротьби з кіберзлочинністю, було Європейське агентство з мережевої та інформаційної безпеки, яке у 2018 р. було перейменоване у Агентство ЄС з питань кібербезпеки, основною ідеєю створення якого стало надання державам-членам ефективної допомоги та реагування на кібератаки [4, с.88].

На сьогоднішній день базовим інструментом Європейського союзу у боротьбі з економічними злочинами є Європейське бюро боротьби з шахрайством – ОЛАФ (European Anti-fraud Office – OLAF), створене Рішенням Комісії від 28 квітня 1999 р.[5]. Уряд України надав свою згоду на те, щоб ОЛАФ проводив перевірки на місцях і заходи контролю у відповідності до процедур, встановлених Європейським Союзом з метою захисту фінансових інтересів ЄС від шахрайства та інших правопорушень [6]. Зокрема, Державну аудиторську службу України уповноважено здійснювати

функції Служби координації боротьби із шахрайством, забезпечувати міжвідомчу взаємодію з метою боротьби із шахрайством з коштами Європейського Союзу, корупцією та будь-якими іншими порушеннями, що впливають на фінансові інтереси України та Європейського Союзу, відповідно до Порядку, затвердженого цією постановою [7]. В свою чергу Держфінмоніторинг у межах повноважень, визначених законом забезпечує надіслання до правоохоронних та розвідувальних органів інформації, щодо підозри або реальних випадків шахрайства з коштами ЄС, корупції та будь-яких інших порушень, що впливають на фінансові інтереси ЄС, як узагальнених матеріалів з урахуванням вимог законодавства [8].

Останніми роками також активно розробляються концепції міжнародного співробітництва з Європейською поліцейською організацією (Європол), створеною у 1998 році та покликаній координувати зусилля держав-членів Європейського Союзу в питаннях протидії різним видам злочинності. Фактичне формування Європолу відбувалось 1995 по 1999 р. в рамках Конвенції Європолу [9].

Координація роботи правоохоронних органів проводиться Європолом, головним чином, у формі регулярних контактів офіцерів зв'язку, відряджених при ньому різними державами-членами, а також шляхом нарад керівників національних відділів зв'язків із Європолом. У сфері кримінального судочинства Європол має право: по-перше, звертатися до компетентних органів відповідних держав-членів із запитами про порушення, проведення та координацію розслідувань; по-друге, сприяти координації, організації та проведенню розслідувань та оперативних заходів, що проводяться спільно з органами держав-членів або у рамках спільних слідчих груп.

Правову основу таких спільних розслідувань становлять: 1) ухвалена у травні 2000 р. Радою ЄС Конвенція про взаємну правову допомогу у кримінальних справах між державами-членами Європейського Союзу [10]; 2) Рамкове рішення Ради ЄС 2002/465/JHA від 13 червня 2002 року про спільні слідчі групи [11]; 3) Рішення Ради ЄС 2005/671/JHA від 20 вересня 2005 р. про обмін інформацією та співробітництво щодо терористичних злочинів (стаття 3) [12]; 4) рішення Ради ЄС 2008/615/JHA від 23 червня 2008 р. про розширення транскордонного співробітництва у боротьбі з тероризмом та транскордонною злочинністю (стаття 17) [13]. Керуючись цими документами, Європол: має право ініціювати створення спільних слідчих груп; силами своїх представників може брати участь у них; здійснює інформаційну підтримку діяльності спільних слідчих груп.

14 грудня 2016 р. між Україною та Європолом було укладено угоду про оперативне та стратегічне співробітництво, яку ратифіковано Законом № 2129-VIII від 12.07.2017 р.[14]. Компетентними органами є всі державні органи України, відповідальні, відповідно до національного законодавства, за запобігання та боротьбу зі злочинністю, зокрема: НПУ, МВС України; Адміністрація Державної прикордонної служби України; Департамент захисту національної державності Служби безпеки України та Штаб Антитерористичного центру при Службі безпеки України; БЕБ України; Державна служба фінансового моніторингу України; НАБУ; Офіс Генерального прокурора України; ДБР; Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів; Національне агентство з питань запобігання корупції України.

Викладене дозволяє дійти висновку про те, що Європол та його посадові особи, поряд з реалізацією встановлених повноважень у сфері інформаційної підтримки боротьби зі злочинністю в державах-членах ЄС, наразі наділені певними повноваженнями й у процесуальній сфері, як мінімум на початковій стадії розслідувань, а також при їх проведенні. Дані обставини визначають можливість їхньої

участі у міжнародному співробітництві у сфері кримінального провадження, в т.ч. за участю України.

Також Україною підписано угоду про співпрацю з Європейською організацією з питань юстиції (Євроюст) [15], призначенням якої є підтримка та посилення координації та співробітництва національних органів, відповідальних за проведення розслідувань та кримінального переслідування за фактами тяжких злочинів, які торкаються двох або більшої кількості держав-членів або вимагає проведення кримінальних переслідувань. і Європол, і на підставі інформації, яку вони надають. Метою цієї Угоди є посилення співробітництва між Україною і Євроюстом у боротьбі з тяжкими злочинами, зокрема організованою злочинністю і тероризмом. Компетентним органом в Україні для виконання цієї Угоди є Генеральна прокуратура України [15]. Згідно з офіційною статистикою, оприлюдненою на веб-сайті Євроюсту, у 2018 р. прокуратура України ініціювала 4 справи та брала участь у відпрацюванні 24 справ, а також у 6 спільних слідчих групах у 2019 р. [16].

Євроюст, як і Європол, займають особливе становище в інституційному механізмі Європейського союзу. Його специфіка проявляється в тому, що незважаючи на те, що Євроюст належить до «звичайних» організацій Європейського союзу (тобто не інститутів), він одночасно виступає як організація з власною правосуб'єктністю, зокрема міжнародною. У ході розслідувань та заходів щодо кримінального переслідування, що стосуються двох і більше держав-членів і які проводяться за фактами злочинних діянь, що належать до видів тяжкої злочинності, у тому числі організованої, перед Євроюстом ставляться такі цілі: 1) розвиток та покращення координації між компетентними органами держав-членів щодо дій з розслідування та кримінального переслідування за фактами тяжкої злочинності, які вони проводять на своїй території; 2) зміцнення співробітництва між компетентними органами держав-членів, зокрема, шляхом виконання запитів та рішень про видачу, здійснення правової допомоги, включаючи взаємне визнання рішень судів у кримінальних справах; 3) підтримка іншими способами зусиль компетентних органів держав-членів з метою підвищення ефективності розслідувань, які вони здійснюють.

Євроюст наділений рядом процесуальних повноважень, зокрема: а) щодо порушення кримінальних розслідувань, а також висунення пропозицій щодо порушення кримінальних переслідувань, які проводяться компетентними національними органами, зокрема, за фактами злочинів, які посягають на фінансові інтереси ЄС; б) щодо координації таких розслідувань та кримінальних переслідувань, у т.ч. шляхом заявлення вимог щодо створення спільних слідчих груп. Інформація, що одержується спільними слідчими групами сформованими Євроюстом вважається одержаною офіційно і може використовуватися у кримінальних провадженнях та суді; в) щодо проведення спеціальних розслідувань, результати яких можуть використовуватись у кримінальному судочинстві; г) щодо посилення судового співробітництва, у тому числі шляхом вирішення конфліктів юрисдикцій у тих випадках, коли злочин підслідний компетентним органам двох і більше держав-членів – він наділений повноваженнями щодо прийняття обов'язкових рішень щодо спірних питань про юрисдикцію.

Наразі головним напрямом встановлення процесуальних правил та процедур з метою забезпечення взаємного визнання будь-яких форм вироків та судових рішень, а також гармонізації норм кримінально-процесуального права є розробка нових інструментів, відомих як європейські ордери. Першими успішно впровадженими у практику такими інструментами стали: 1) Європейський ордер на арешт, покликаний замінити собою процедуру видачі (екстрадиції), що застосовувалася раніше [17]; 2)

Європейський ордер на арешт майна або доказів, використання якого введено у практику Рамковим рішенням Ради 2003/577/ЖНВ від 22 липня 2003 р. про виконання ордерів на арешт майна чи доказів; його метою є запобігання знищенню, зміні або переміщенню майна та доказів [18]; 3) Європейський ордер на надання доказів (European Evidence Warrant), правовою основою використання якого є Рамкове рішення Ради ЄС 2008/978/ЖНВ від 18 грудня 2008 р. про Європейський ордер на надання доказів з метою отримання предметів, документів та інформації для використання [19]. Очевидно, що інститут європейського ордера не застосовується в Україні, оскільки наша держава не є повноправним членом ЄС, а лише асоційованим. Однак, аналізуючи апроксимацію кримінального процесуального законодавства України та ЄС, можна зробити висновок про досить високий ступінь такого наближення [4, с.215].

Інтеграцію України в економічний, фінансовий та правовий простір посилюють зростання ролі міжнародного співробітництва слідчих і судових органів України з міжнародними країнами. Особливу роль у міжнародному співробітництві під час кримінального провадження відводиться Інтерполу. У структурі Міністерства внутрішніх справ України існує Національне центральне бюро Інтерполу, яке займається обліком інформації про міжнародні злочини та злочинців, забезпечує взаємодію органів внутрішніх справ України з поліцією інших держав і з Генеральним Секретаріатом Інтерполу [20, с.189]. Міжнародна організація кримінальної поліції – Інтерпол, який є ефективним надійним органом з обліку міжнародних злочинів і осіб, які їх вчинили, та основним координатором міжнародного розшуку осіб, що вчинили кримінальні правопорушення [21]. Призначенням Інтерполу є забезпечення координації міжнародного співробітництва правоохоронних органів щодо забезпечення громадської безпеки, боротьби з тероризмом, злочинами в області високих технологій, наркотрафіком, економічними злочинами, торгівлею людьми та іншими видами організованої злочинності [3, с.162]. Метою Інтерполу відповідно до Статуту Міжнародної організації кримінальної поліції (Інтерпол) є: 1) забезпечення широкої взаємодії всіх органів (установ) кримінальної поліції в рамках існуючого законодавства країни та в дусі Загальної декларації прав людини; 2) створення та розвиток установ, які можуть успішно запобігати кримінальній злочинності та боротьбі з нею [21].

Цілями міжнародного співробітництва з використанням інформаційної системи Інтерполу є: установлення місцезнаходження осіб, які розшукуються, з метою їх затримання, арешту, обмеження свободи пересування та подальшої видачі (екстрадиції); установлення місцезнаходження осіб чи об'єктів, що становлять інтерес для правоохоронних органів України чи інших держав-членів Інтерполу; надання чи отримання інформації, що стосується розслідування злочинів, кримінального минулого або злочинної діяльності осіб; надання чи отримання інформації з метою попередження про осіб, події, об'єкти, способи вчинення злочинів, що становлять реальну загрозу публічній безпеці та порядку і можуть завдати істотної шкоди майну чи громадянам; ідентифікація осіб чи невідомих трупів; проведення криміналістичних досліджень; надання чи отримання інформації з питань публічної безпеки і порядку [22].

Отже, міжнародне співробітництво у кримінальному провадженні може здійснюватись як центральними органами, так і безпосередньо компетентними (правоохоронними органами), які здійснюють досудове розслідування. Однак очевидним є розгалуженість такої системи, неузгодженість дій, відсутність централізованого скерування запитів та одержання відповідей може призвести до витіку інформації або унеможливлення її синтезу в рамках одного кримінального провадження. Дискусійним

залишається питання про чинність міжвідомчих договорів, укладення яких узгоджується з Міністерством закордонних справ, оскільки, відповідно до ст. 9 Конституції України, частиною національного законодавства України є чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана лише Верховною Радою України [23, с.66].

Суб'єктами міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні є компетентні органи держав, а також міжнародні правоохоронні організації (їх органи чи установи), які відповідно до положень міжнародних договорів, міжвідомчих міжнародних договорів України, кримінального процесуального кодексу України та законів України уповноважені здійснювати кримінальне провадження в межах своїх повноважень. У зв'язку з чим необхідним є внесення відповідних змін до КПК України щодо доповнення про розширення кола суб'єктів міжнародного співробітництва у сфері кримінального судочинства таким чином, щоб до нього входили - поряд з компетентним

органом або посадовцем іноземної держави - міжнародні правоохоронні організації та їх посадові особи.

Отже, можна констатувати, що суб'єктами міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні є 1) уповноважені центральні органи держав, які уповноважені від імені держави розглядати запит компетентного органу іншої держави або міжнародної судової установи і вживати заходів з метою його виконання чи направити до іншої держави запит компетентного органу про надання міжнародної правової допомоги; 2) компетентні органи держав, що здійснюють кримінальне провадження та які звертаються із запитом згідно розділом IX КПК України або який забезпечує виконання запиту про надання міжнародної правової допомоги; 3) міжнародні правоохоронні організації, що здійснюють кримінальне провадження відповідно до міжнародних договорів (включаючи можливість співробітництва як з міжнародними міжурядовими організаціями, так і міжнародними неурядовими).

ЛІТЕРАТУРА

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. *Верховна Рада України*: [сайт]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
2. Чорноус Ю. М. Суб'єкти міжнародного співробітництва під час кримінального провадження. Південноукраїнський правничий часопис. 2013. № 1. С. 193-197. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pupch_2013_1_63.
3. Леган І. М. Міжнародне співробітництво у сфері запобігання та протидії транснаціональній злочинності: монографія. Чернівці: НУ «Чернівецька політехніка», 2021. 328 с.
4. Климекевич Р. А. Кримінальне процесуальне законодавство України та Європейського Союзу: апроксимація та диференціація: дис....докт. філософії 081 Право. Львів, 2022. 285 с.
5. Про заснування Європейського бюро боротьби із шахрайством (OLAF): Рішення комісії від 28 квітня 1999 р. *Верховна Рада України*: [сайт]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_003-99#Text
6. Угода між Урядом України та Європейською Комісією про фінансування заходу «Програма технічного співробітництва 2019» від 08.07.2019 р. *Верховна Рада України*: [сайт]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_003-19#top
7. Деякі питання взаємодії з Європейським управлінням з питань запобігання зловживанням та шахрайству (OLAF) та Європейським судом аудиторів (ЕСА) з питань виконання розділу VI «Фінансове співробітництво та положення щодо боротьби із шахрайством» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, та додатків до нього: Постанова КМУ від 7 липня 2021 р. № 702. *Верховна Рада України*: [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/702-2021-п#Text>
8. Про запровадження національного механізму координації взаємодії органів державної влади з метою захисту фінансових інтересів України та Європейського Союзу: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 р. № 1110 *Верховна Рада України*: [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1110-2017-п#Text>
9. Конвенція, про заснування європейської поліцейської установи (конвенція Європолу). URL: http://cyberpeace.org.ua/files/konvencia_evropol.pdf
10. Конвенція про взаємодопомогу в кримінальних справах між державами-членами Європейського Союзу від 29.05.2000 р. *Верховна Рада України*: [сайт]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_238#Text
11. Directive (EU) 2016/680 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2016/680/oj/eng>
12. Frontex Analysis: Role of Border Guards in Countering Terrorism, 27.02.2018. Frontex: website. URL: <https://frontex.europa.eu/media-centre/news/focus/frontex-analysis-role-of-border-guards-in-countering-terrorismP6kYwC>
13. Рішення Ради (ЄС) № 2008/615/JHA від 23 червня 2008 року про посилення транскордонного співробітництва. Рада Європейського Союзу (2008), <https://ippi.org.ua/vid-redaktsiinoi-kolegii-postanova-radi-%D1%94vropeiskogo-soyuzu-%E2%84%96-2008977jha-vid-27112008-roku-pro-zakhi>
14. Про ратифікацію Угоди між Україною та Європейським поліцейським офісом про оперативне та стратегічне співробітництво: Закон України від 12.07.2017 № 2129-VIII. *Верховна Рада України*: [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2129-19#n2>
15. Угода про співробітництво між Україною та Європейською організацією з питань юстиції. Угоду ратифіковано Законом № 1839-VIII від 08.02.2017р. *Верховна Рада України*: [сайт]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_024-16#Text
16. Як Україна співпрацює з Європолом та Євроюстом. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/mizhnarodne-pravo-investiciyi/yak-ukrayina-spiivpracyue-z-evropolom-ta-evroyustom>
17. Council Framework Decision 2002/584/JHA of 13 June 2002 on the European arrest warrant and the surrender procedures between Member States – Statements made by certain Member States on the adoption of the Framework Decision. OJ L 190. 18.7.2002. P. 1-20.
18. Regulation (EU) 2018/1805 of the European Parliament and of the Council of 14 November 2018 on the mutual recognition of freezing orders and confiscation orders. OJ L 303. 28.11.2018. P. 1–38.
19. Directive 2014/41/EU of the European Parliament and of the Council of 3 April 2014 regarding the European Investigation Order in criminal matters. OJ L 130. 1.5.2014. P. 1–36.
20. Смирнов М. І. Сутність і правова природа міжнародного співробітництва держав у сфері кримінального процесу. Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності : зб. наук.пр. 2019. № 1. С. 187-196
21. Статут Міжнародної організації кримінальної поліції (Інтерполу) від 13.06.1956 р. *Верховна Рада України*: [сайт]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_142#Text
22. Інструкція про порядок використання правоохоронними органами України інформаційної системи Міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерпол: Наказ від 17.08.2020 р. № 613/380/93/228/414/510/2801/5. *Верховна Рада України*: [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0849-20#Text>
23. Ахтирська Н.М., Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження щодо корупційних правопорушень: суб'єкти та повноваження. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. Випуск 34. Том 3. 2015. С.67-70*